

EL

Επιχειρήσεις και Βιομηχανία

Ενημερωτικό δελτίο SBA 2014

ΕΛΛΑΔΑ

Με λίγα λόγια

Το 2013, με το πραγματικό ΑΕΠ να εκτιμάται ότι είναι σχεδόν 23% κάτω από τα επίπεδα του 2008, οι ελληνικές ΜΜΕ έχουν πληγεί περισσότερο από τις αρνητικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης των τελευταίων ετών. Κατά την εν λόγω περίοδο, η απασχόληση στις ΜΜΕ μειώθηκε κατά 27%, ή περισσότερο από 630.000 άτομα. Σχεδόν μία στις τέσσερις ΜΜΕ που υπήρχε το 2008 έκλεισαν, μειώνοντας τον συνολικό όγκο της προστιθέμενης αξίας των ΜΜΕ κατά το ένα τρίτο των επιπέδων του 2008. Ενώ η καθοδική τάση επιβραδύνθηκε το 2013, δεν έχει αντιστραφεί ακόμη πλήρως. Σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες, το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την πολιτική SBA παραμένει ανεπαρκές. Δεν υπάρχει ούτε ένα πεδίο στο οποίο η επίδοσή της να είναι καλύτερη από τον μέσο όρο της ΕΕ. Μένει πολύ πίσω από τον μέσο όρο σε τρεις τομείς — τη δεύτερη ευκαιρία, την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και τη διεθνοποίηση. Όπως και κατά το προηγούμενο έτος, το μεγαλύτερο χάσμα μεταξύ της Ελλάδας και των ομολόγων της στην ΕΕ βρίσκεται στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Ένα θετικό σημείο είναι ότι βελτιώνονται πολλοί δείκτες για το περιβάλλον των ΜΜΕ στους διάφορους τομείς της SBA. Ως εκ τούτου, οι περισσότεροι τομείς βελτιώθηκαν μεταξύ του 2008 και του 2013. Η Ελλάδα διανύει το έκτο έτος ύφεσης και έχει αλλάξει τρεις κυβερνήσεις από το 2009. Σε αυτό το εύθραυστο περιβάλλον η εφαρμογή της πολιτικής ήταν πολύ δύσκολη. Η κατάσταση αυτή επιδεινώθηκε από πολλούς άλλους παράγοντες, όπως η γενική οικονομική και πολιτική σταθερότητα της χώρας. Παρόλ' αυτά, έχει σημειώσει μεγάλη πρόοδο στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας SBA από το 2008. Το 2013 αυτό ίσχυε ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, τις δεξιότητες και την καινοτομία, το επιχειρηματικό περιβάλλον, τη διεθνοποίηση και την προώθηση της επιχειρηματικότητας. Στο μέλλον πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για να βελτιωθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση, να ενισχυθεί η καινοτομία και η απόκτηση δεξιοτήτων και να προωθηθεί η διεθνοποίηση. Ενώ οι ευέλικτες μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης αρχίζουν να αποφέρουν αποτελέσματα, η δεινή κατάσταση των δημόσιων οικονομικών επηρεάζει αρνητικά τις ΜΜΕ. Για παράδειγμα, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, οι δημόσιες αρχές χρειάζονται σχεδόν διπλάσιο χρόνο σε σύγκριση με πριν για να πληρώσουν τους παρόχους έργων και υπηρεσιών. Μόνο πολύ πρόσφατα άρχισε η κατάσταση να βελτιώνεται. Αυτό απαιτεί την ενίσχυση της αρχής «Think Small First» (Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις), π.χ. με τη βελτίωση του συντονισμού των πολιτικών μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της κυβέρνησης ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα συμφέροντα των ΜΜΕ λαμβάνονται δεόντως υπόψη σε όλες τις σχετικές δράσεις πολιτικής. Από τις προκαταρκτικές προοπτικές για τα έτη 2014 και 2015 δεν προκύπτει σημαντική αντιστροφή των τάσεων για τις ΜΜΕ. Το σύνολο των ΜΜΕ, η απασχόληση αναμένεται να μειωθεί κατά ακόμη 106.000, ο αριθμός των ΜΜΕ μπορεί να μειωθεί κατά επιπλέον 40 000 και οι προβλέψεις είναι παρόμοιες για την προστιθέμενη αξία των ΜΜΕ. Ωστόσο, το συνδυασμένο αποτέλεσμα των επιπτώσεων των μεταρρυθμίσεων που λαμβάνουν χώρα και οι πρόσφατες πιο θετικές μακροοικονομικές τάσεις μπορεί να οδηγήσουν σε καλύτερη κατάσταση σε σχέση με τις τρέχουσες προβλέψεις.

Σχετικά με τα ενημερωτικά δελτία SBA¹

Η πρωτοβουλία για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (SBA) αποτελεί την εμβληματική πρωτοβουλία πολιτικής της ΕΕ για την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων πολιτικής που διαρθρώνονται γύρω από δέκα αρχές οι οποίες κυμαίνονται από την «επιχειρηματικότητα» και τη «διοίκηση που ανταποκρίνεται» στη «διεθνοποίηση». Για να βελτιωθεί η διαχείριση της SBA, στην ανασκόπησή της πράξης για το έτος 2011 διατυπώθηκε το αίτημα για καλύτερη παρακολούθηση. Τα ενημερωτικά δελτία για την SBA εκδίδονται σε ετήσια βάση και στόχο έχουν να συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση των πρόσφατων τάσεων και των εθνικών πολιτικών που επηρεάζουν τις ΜΜΕ.

1. Οι ΜΜΕ στην Ελλάδα – βασικά στοιχεία

	Αριθμός επιχειρήσεων			Αριθμός εργαζομένων			Προστιθέμενη αξία		
	Ελλάδα		ΕΕ-28	Ελλάδα		ΕΕ-28	Ελλάδα		ΕΕ-28
	Αριθμός	Μερίδιο	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Μερίδιο	Δισεκατομμύρια ευρώ	Μερίδιο	Μερίδιο
Πολύ μικρές	629 811	96.2%	92.4%	1 130 794	55.2%	29.1%	16	33.1%	21.6%
Μικρές	21 669	3.3%	6.4%	398 503	19.5%	20.6%	11	22.5%	18.2%
Μεσαίες	2 464	0.4%	1.0%	227 832	11.1%	17.2%	8	16.5%	18.3%
ΜΜΕ	653 944	99.9%	99.8%	1 757 129	85.8%	66.9%	34	72.1%	58.1%
Μεγάλες	423	0.1%	0.2%	290 547	14.2%	33.1%	13	27.9%	41.9%
Σύνολο	654 367	100.0%	100.0%	2 047 676	100.0%	100.0%	48	100.0%	100.0%

Πρόκειται για εκτιμήσεις για το 2013 που παρήχθησαν από το DIW Econ, με βάση τα αριθμητικά στοιχεία για την περίοδο 2008-2011 από τη βάση στατιστικών δεδομένων σχετικά με τη διάρθρωση των επιχειρήσεων (Eurostat). Τα στοιχεία καλύπτουν την «οικονομία των επιχειρήσεων», στην οποία περιλαμβάνονται η μεταποίηση, οι κατασκευές, το εμπόριο και οι υπηρεσίες (NACE αναθ. 2 τομείς Β έως Ι, Λ, Μ και Ν), αλλά όχι επιχειρήσεις στους τομείς της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας καθώς και τους σε μεγάλο βαθμό μη εμπορεύσιμους τομείς υπηρεσιών όπως η εκπαίδευση και η υγεία. Το πλεονέκτημα της χρήσης δεδομένων της Eurostat είναι ότι οι στατιστικές είναι εναρμονισμένες και συγκρίσιμες μεταξύ των χωρών. Το μειονέκτημα είναι ότι για ορισμένες χώρες τα στοιχεία μπορεί να διαφέρουν από τα στοιχεία που δημοσιεύονται από τις εθνικές αρχές.

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) κυριαρχούν στην ελληνική οικονομία, αντιπροσωπεύοντας το 72% της προστιθέμενης αξίας και το 86% της απασχόλησης. Η αναλογία αυτή είναι σημαντικά μεγαλύτερη απ' ό,τι για το υπόλοιπο της ΕΕ (58% και 67% αντίστοιχα). Οι ελληνικές ΜΜΕ βασίζονται στις πολύ μικρές εταιρείες περισσότερο από την πλειονότητα των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών. Παρότι οι ΜΜΕ είναι ήσσονος σημασίας, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν περίπου το 46% της προστιθέμενης αξίας που παράγεται (μέσος όρος της ΕΕ: 37%). Επίσης, παρέχουν το 64% του συνόλου των θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ στην επιχειρηματική οικονομία. Το ποσοστό αυτό είναι κατά 21 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο στην ΕΕ.

Οι ΜΜΕ παρέχουν το 80% του συνόλου των θέσεων εργασίας στον μεταποιητικό τομέα, σχεδόν το 95% στον τομέα των κατασκευών και περίπου το 90% στον τομέα του χονδρικού και του λιανικού εμπορίου. Τα αριθμητικά αυτά στοιχεία είναι πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ, ιδίως στον μεταποιητικό τομέα και στους τομείς του χονδρικού και λιανικού εμπορίου.

Το 2013, με το πραγματικό ΑΕΠ να εκτιμάται ότι είναι σχεδόν 23% κάτω από τα επίπεδα του 2008, οι ελληνικές ΜΜΕ έχουν πληγεί περισσότερο από τις αρνητικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης των τελευταίων ετών. Κατά την εν λόγω περίοδο, η απασχόληση στις ΜΜΕ μειώθηκε κατά 27%, ή περισσότερο από 630.000 άτομα. Σχεδόν μία στις τέσσερις ΜΜΕ (πάνω από 205.000) που υπήρχε το 2008 έκλεισαν, μειώνοντας τον συνολικό όγκο της επιχειρηματικής δραστηριότητας, μετρήσιμης σε

προστιθέμενη αξία, κατά το ένα τρίτο των επιπέδων του 2008. Ενώ η καθοδική τάση επιβραδύνθηκε το 2013, δεν έχει αντιστραφεί ακόμη πλήρως. Σύμφωνα με την έρευνα του Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών, Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ), το 75,4% των μικρών επιχειρήσεων δήλωσαν ότι η κατάσταση επιδεινώθηκε το 2013. Ο κύκλος εργασιών του 75,8% από αυτές μειώθηκε. Οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις είναι οι πλέον θιγόμενες. Η μέση μείωση του κύκλου εργασιών για το πρώτο εξάμηνο του 2013 ήταν της τάξης του 27,3%. Σύμφωνα με την έρευνα, τα βασικά προβλήματα για τις ΜΜΕ είναι η ανεπαρκής ρευστότητα (61,6%), η υψηλή φορολογία (56,4%) και η χαμηλή καταναλωτική ζήτηση (46,8%), με το μεγαλύτερο πρόβλημα για την επιβίωση των ελληνικών ΜΜΕ να είναι η ρευστότητα. Αυτό συνάδει με το γεγονός ότι περίπου το 51,4% των ΜΜΕ δυσκολεύονται να πληρώσουν εγκαίρως τους εργαζόμενους τους. Οι εκθέσεις του ελληνικού Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας το επιβεβαιώνουν. Περισσότερο από τις μισές ελληνικές ΜΜΕ (50,5%) έχουν μειώσει τον αριθμό των ωρών ή ημερών εργασίας για ορισμένους από τους εργαζόμενους. Σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2013 (43,6%), τον Ιούνιο του 2013 το 49,3% των ΜΜΕ ανέφερε επίσης ότι υποχρεώθηκε να μειώσει τους μισθούς των εργαζομένων.

Ο τομέας των κατασκευών έχει πληγεί περισσότερο από την οικονομική ύφεση, αντιπροσωπεύοντας περίπου το ένα τρίτο της συνολικής απώλειας θέσεων απασχόλησης στις ΜΜΕ. Από τους 337.000

υπαλλήλους το 2008, ο αριθμός τους μειώθηκε σε 140.000 μόνο, μια μείωση 58%. Ο αριθμός των ΜΜΕ στον τομέα των κατασκευών και ο συνδυασμένος κύκλος εργασιών τους μειώθηκε στο μισό κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου. Αυτό πιστοποιεί και η μείωση των κατασκευαστικών αδειών κάθε χρόνο: -11,1% (2010), -28,5% (2011) και -36,7% (2012). Ο δείκτης κατασκευών (συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων και των έργων πολιτικού μηχανικού) δείχνει μείωση κατά 29,2% το 2010, 28,1% το 2011, 26,1% το 2012 και 19,0% το 2013. Μολονότι από την κρίση δεν γλίτωσαν ούτε οι μεγάλες επιχειρήσεις, είχαν καλύτερες επιδόσεις από ό,τι οι ΜΜΕ. Η προστιθέμενη αξία τους μειώθηκε κατά 40% και η απασχόληση κατά 43%. Αυτό συνέβη επειδή εκτόπισαν τις ΜΜΕ από την αγορά, αναλαμβάνοντας μικρότερα κατασκευαστικά έργα λόγω της μείωσης του αριθμού των μεγάλων δημοσίων συμβάσεων που ανατίθενται. Η απασχόληση στον τομέα της μεταποίησης μειώθηκε κατά 29%, ή περισσότερο από 100.000 άτομα. Ο αριθμός ΜΜΕ στον μεταποιητικό τομέα συρρικνώθηκε κατά 20% και η προστιθέμενη αξία τους κατά 23%. Οι μεγάλες επιχειρήσεις στον εν λόγω τομέα δεν παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις από τις ΜΜΕ. Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις, η προστιθέμενη αξία τους μειώθηκε κατά 35% και η απασχόληση κατά 27%.

Άλλοι τομείς που επλήγησαν ιδιαίτερα σφοδρά περιλαμβάνουν το χονδρικό και το λιανικό εμπόριο, την επισκευή αυτοκινήτων και μοτοσικλετών, τα ακίνητα, τις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και τις υπηρεσίες εστίασης. Υπάρχουν μόνο δύο τομείς, και οι δύο περιορισμένης συμμετοχής στην ελληνική οικονομία, στους οποίους οι ΜΜΕ κατάφεραν να επεκταθούν. Αυτοί είναι τα ορυχεία και λατομεία, η παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης.

Η σοβαρή ύφεση επηρέασε την ικανότητα επιβίωσης των επιχειρήσεων. Σύμφωνα με έρευνα που διενεργήθηκε για λογαριασμό της ΓΣΕΒΕΕ, πάνω από οι μισές απειλούνται με κλείσιμο στο εγγύς μέλλον. Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων, συνολικά 40.000 ΜΜΕ αναμενόταν να κλείσουν το δεύτερο εξάμηνο του 2013. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν επίσης ότι κατά το πρώτο εξάμηνο του 2013 χάθηκαν 56.000 θέσεις εργασίας, λιγότερες από τις προβλεπόμενες 61.000. Για το δεύτερο εξάμηνο του έτους είχε προβλεφθεί απώλεια 45.000 θέσεων εργασίας.

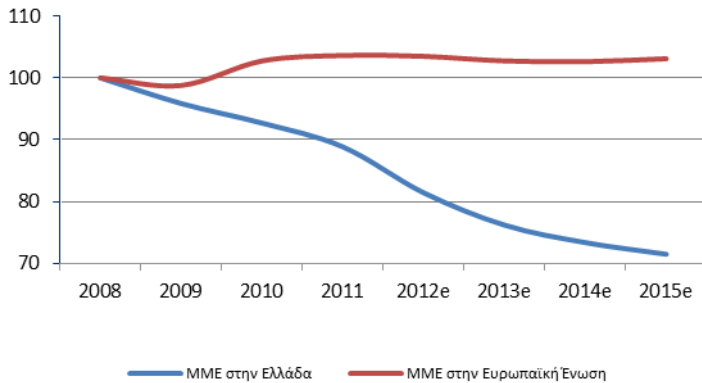
Στοιχεία από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο δείχνουν ότι 39.441 επιχειρήσεις καταχωρίστηκαν μεταξύ Οκτωβρίου 2012 και Οκτωβρίου 2013, ενώ 32.407 έκλεισαν κατά την περίοδο αυτή, πράγμα το οποίο σημαίνει θετικό καθαρό αποτέλεσμα 7.034 επιχειρήσεων. Ωστόσο, οι περισσότερες από αυτές τις επιχειρήσεις ήταν ατομικές επιχειρήσεις χωρίς μισθωτούς, αντιπροσωπεύοντας το 74,7% του συνόλου των επιχειρήσεων που συστάθηκαν. Αυτό θα μπορούσε επίσης να σημαίνει ότι η έναρξη μιας επιχείρησης ενδέχεται να είναι ο μόνος τρόπος για πολλούς προκειμένου να εξέλθουν από την ανεργία και να αποφύγουν τη φτώχεια. Τούτου λεχθέντος, η στάση των Ελλήνων στην επιχειρηματικότητα έχει αλλάξει. Το 2012 το 12,9% των Ελλήνων δήλωσαν ότι έβλεπαν επιχειρηματικές ευκαιρίες μέσα τους επόμενους έξι μήνες, ενώ το ίδιο ποσοστό το 2011 ήταν 10,9%.

Από τα πρώτα στοιχεία για το 2014 και 2015 δεν προκύπτει σημαντική αντιστροφή των τάσεων για τις ΜΜΕ. Αντιθέτως, η οικονομική κρίση μπορεί να συνεχιστεί για τις ΜΜΕ, αν και σε μικρότερο βαθμό. Η συνολική απασχόληση στις ΜΜΕ αναμένεται να μειωθεί κατά ακόμη 106.000 άτομα, φτάνοντας τα 1.651.000 άτομα το 2015. Ο αριθμός των ΜΜΕ μπορεί να μειωθεί κατά 40.000 φτάνοντας τις 614.000 το 2015, ενώ μπορεί επίσης να μειωθεί και η προστιθέμενη αξία τους. Ωστόσο, ορισμένες ευνοϊκές μακροοικονομικές συνθήκες μπορεί να βοηθήσουν να μετριαστούν αυτές οι τάσεις. Η τελευταία μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών για την ελληνική οικονομία διαπίστωσε ορισμένες ενδείξεις σταθεροποίησης για το 2014. Η ύφεση αναμένεται να σταματήσει και το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά περίπου 0,6%. Η μείωση του ποσοστού της ιδιωτικής κατανάλωσης αναμένεται να επιβραδυνθεί στο -2%. Ο δημόσιος τομέας αναμένεται να συμβάλει περισσότερο στις επενδύσεις από ό,τι το 2013. Τέταρτον, οι επενδύσεις αναμένεται επίσης να αυξηθούν χάρη στη βελτίωση της κεφαλαιακής επάρκειας των ελληνικών τραπεζών μετά την ανακεφαλαιοποίηση, βελτίωση η οποία αντανάκλαται στα σχετικά χαμηλότερα επιτόκια δανεισμού προς τις ΜΜΕ. Οι επενδύσεις αναμένεται ως εκ τούτου να αυξηθούν το 2014, με παράλληλη αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών. Δεδομένων των θετικών προσδοκιών και των πιο πρόσφατων εργασιακών μεταρρυθμίσεων με στόχο να καταστεί ελαστικότερη η αγορά εργασίας, η ανεργία αναμένεται

Τάσεις των ΜΜΕ στην Ελλάδα²

Αριθμός ΜΜΕ

(Δείκτης: 2008=100, εκτιμήσεις από το 2012 και μετά)

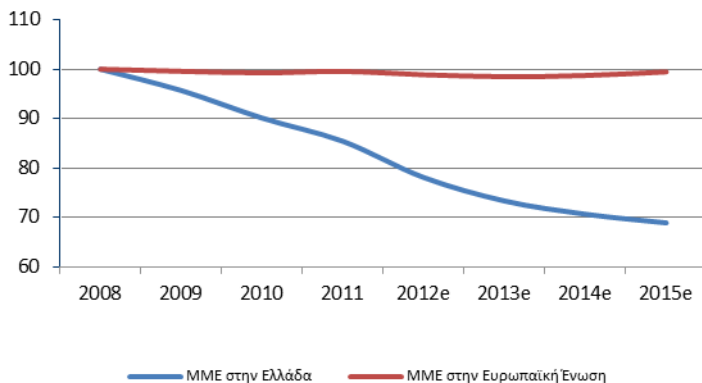

να μειωθεί στο 26%, δηλαδή κάτω από το 27,4% που ήταν το 2013.

Οι νόμοι 4172/2013, 4110/2013 και 4174/2013 μειώνουν ή καταργούν αρκετές φοροαπαλλαγές, π.χ. το κατώτατο όριο για το μη φορολογήσιμο εισόδημα. Συνολικά, ωστόσο, οι ελληνικές ΜΜΕ εξακολουθούν να είναι περισσότερο αβέβαιες παρά σίγουρες για το μέλλον. Τα αποτελέσματα της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ για το δεύτερο εξάμηνο του 2013 δείχνουν ότι η πλειονότητα των επιχειρήσεων είχε αρνητικές προσδοκίες για το μέλλον. Είναι η πρώτη φορά από το 2011 που υπάρχει αύξηση των αρνητικών προσδοκιών για το μέλλον.

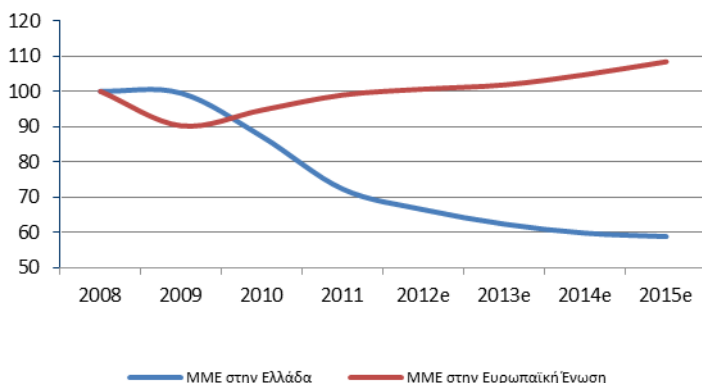
Απασχόληση στις ΜΜΕ

(Δείκτης: 2008=100, εκτιμήσεις από το 2012 και μετά)

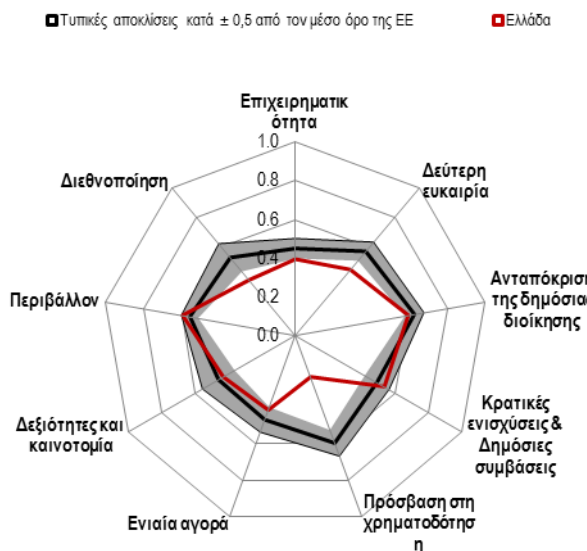

Προστιθέμενη αξία των ΜΜΕ

(Δείκτης: 2008=100, εκτιμήσεις από το 2012 και μετά)

2. Το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την SBA³

Το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την πολιτική SBA παραμένει ανεπαρκές. Δεν υπάρχει ούτε ένα πεδίο στο οποίο η επίδοσή της να είναι καλύτερη από τον μέσο όρο της ΕΕ. Μένει πολύ πίσω από τον μέσο όρο σε τρεις τομείς -τη δεύτερη ευκαιρία, την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και τη διεθνοποίηση. Όπως και κατά το προηγούμενο έτος, το μεγαλύτερο χάσμα μεταξύ της Ελλάδας και των ομολόγων της στην ΕΕ βρίσκεται στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Ένα θετικό σημείο είναι ότι βελτιώνονται πολλοί δείκτες για το περιβάλλον των ΜΜΕ στους διάφορους τομείς της SBA. Ως εκ τούτου, οι περισσότεροι τομείς βελτιώθηκαν μεταξύ του 2008 και του 2013. Κατά την περίοδο αυτή, οι επιδόσεις μόνο χειροτέρευαν στους τομείς της επιχειρηματικότητας, της δεύτερης ευκαιρίας, καθώς και των δεξιοτήτων και της καινοτομίας.

Η Ελλάδα διανύει το έκτο έτος ύφεσης από το 2008 και έχει αλλάξει τρεις κυβερνήσεις από το 2009. Σε αυτό το εύθραυστο περιβάλλον η εφαρμογή της πολιτικής ήταν πολύ δύσκολη. Η κατάσταση αυτή επιδεινώθηκε από πολλούς άλλους παράγοντες, όπως η γενική οικονομική και πολιτική σταθερότητα της χώρας.

Παρόλ' αυτά, έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας SBA από το 2008. Ωστόσο, οι ΜΜΕ δεν αποκομίζουν πάντοτε το όφελος των βελτιώσεων. Οι πίνακες αποτελεσμάτων της UEAPME (Ευρωπαϊκή Ένωση Βιοτεχνικών και

Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων) δείχνουν ότι από το 2008 το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα που απαιτείται για την εφαρμογή των μέτρων και των βελτιώσεων παρατηρείται στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση, στην επιχειρηματικότητα, στη διοίκηση και στη βελτίωση της νομοθεσίας. Αυτό οφείλεται εν μέρει σε άλλους παράγοντες όπως η πολιτική δανεισμού του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Πολλά από τα πιο ρηξικέλευθα μεταρρυθμιστικά μέτρα χρειάζονται επίσης χρόνο για να αποφέρουν αποτελέσματα.

Σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στην εφαρμογή των μέτρων SBA το 2013, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, τις δεξιότητες και την καινοτομία, το περιβάλλον, τη διεθνοποίηση και την προώθηση της επιχειρηματικότητας. Η δεύτερη ευκαιρία, η αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις» και η ενιαία αγορά δεν έτυχαν ιδιαίτερης προσοχής το 2013. Η κυβέρνηση εφαρμόζει με συνέπεια την SBA κατά τα τελευταία έτη, αλλά ανέβαλε την εφαρμογή ορισμένων μέτρων. Τα ακόλουθα μέτρα που ανακοινώθηκαν το 2012 δεν είχαν εφαρμοστεί σύμφωνα με το σχέδιο το 2013:

- Πρόγραμμα για την επιχειρηματικότητα των νέων (διότι ο πρώτος γύρος είχε παραταθεί).
- Πιλοτικό έργο για τη συνδρομή των νέων στη δημιουργία κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων.
- Πρόγραμμα για την επιχειρηματικότητα στις αγροτικές περιοχές.

Μέχρι στιγμής δεν έχει υπάρξει μεγάλη καθυστέρηση, επειδή τα περισσότερα από τα μέτρα ανακοινώθηκαν μόνο πρόσφατα. Αναμένεται ότι θα τεθούν σε εφαρμογή στο εγγύς μέλλον. Δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η εφαρμογή τους θα αναβληθεί ή θα παρεμποδιστεί με οποιονδήποτε τρόπο.

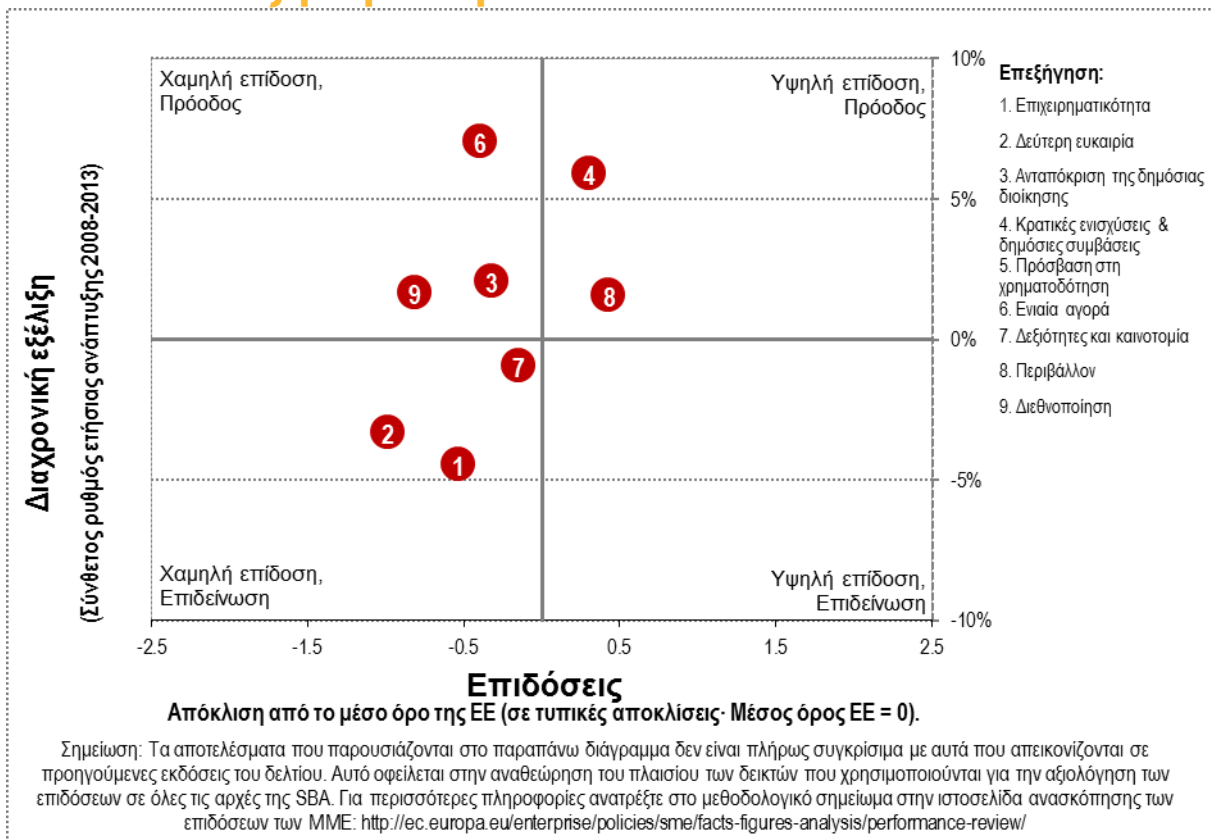
Πολλές δημόσιες αρχές εφαρμόζουν την εθνική στρατηγική της Ελλάδας όσον αφορά την SBA. Η κύρια αρχή αρμόδια για την υλοποίηση της SBA είναι η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και η Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης του ίδιου υπουργείου, καθώς και η Γενική Γραμματεία Έρευνας και

Τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, είναι επίσης αρμόδιες για την εφαρμογή. Η στρατηγική αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων που αποτελεί το γενικό πλαίσιο πολιτικής για την αποκατάσταση της οικονομικής ανάπτυξης. Βάσει αυτού του πλαισίου, η Ελλάδα έχει θεσπίσει διάφορα μέτρα για να βοηθηθούν οι ΜΜΕ. Παρά το γεγονός ότι η εφαρμογή ανατίθεται σε διάφορους φορείς, το Υπουργείο Ανάπτυξης καθορίζει τους τομείς προτεραιότητας, σε διαβούλευση με τα άλλα συναρμόδια υπουργεία. Οι μελλοντικές προτεραιότητες της SBA θα αποφασιστούν στο πλαίσιο της συμφωνίας εταιρικής σχέσης για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού (2014-20). Οι τομείς που χαρακτηρίζονται ως τομείς προτεραιότητας είναι η πρόσβαση σε χρηματοδότηση, οι δεξιότητες και η καινοτομία, το περιβάλλον, η διεθνοποίηση και η επιχειρηματικότητα. Η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων της SBA λαμβάνει επίσης υπόψη τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης των ελληνικών περιφερειών.

Εν γένει, οι κυβερνητικές πολιτικές και μέτρα για το 2013 (στο πλαίσιο της στρατηγικής για την Ευρώπη του 2020) είναι σύμφωνες με τις προσδοκίες του τομέα των ΜΜΕ, καθώς και με τις αρχές της SBA. Τα μέτρα έχουν σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη πληροφορίες από υπηρεσίες όπως το Εθνικό Παρατηρητήριο για τις ΜΜΕ. Μεταξύ των στόχων του είναι η κατάρτιση ετήσιων εκθέσεων σχετικά με τις προοπτικές των ΜΜΕ στην Ελλάδα με βάση τις απόψεις της κοινότητας των ΜΜΕ. Τα μέτρα σχεδιάζονται επίσης μετά από διαβούλευση με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη των ΜΜΕ, όπως στην περίπτωση του προγράμματος «Διεθνοποίηση I και II» που αναπτύχθηκε με βάση τις απόψεις των ομοσπονδιών εξαγωγέων. Τα μέτρα δημοσιεύονται επίσης εκ των προτέρων και διοργανώνονται διαβουλεύσεις για δύο μήνες, σύμφωνα με τις τυποποιημένες διαδικασίες για τη διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων και στο πλαίσιο της ανοιχτής και διαφανούς διακυβέρνησης.

Επιδόσεις της Ελλάδας στο πλαίσιο της SBA: καθεστώς και ανάπτυξη την περίοδο 2008-14⁴

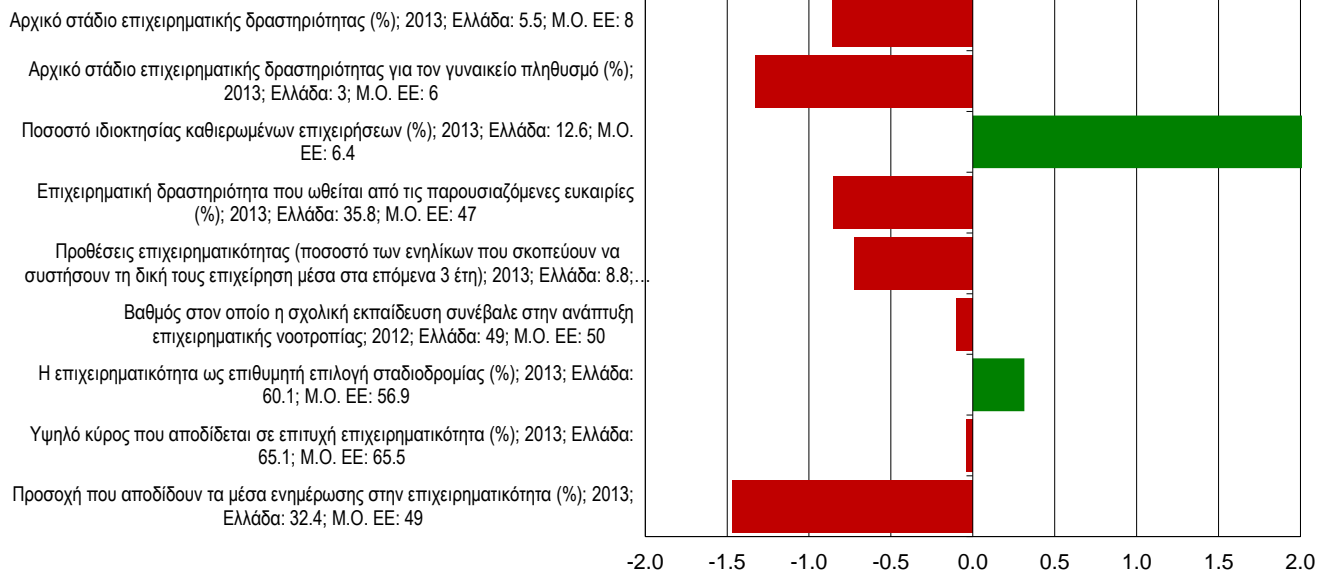
Η αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις»

Η εφαρμογή της αρχής «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις» στην Ελλάδα εξακολουθεί να είναι ανομοιογενής. Αν και έχουν εισαχθεί οι αξιολογήσεις των επιπτώσεων του ρυθμιστικού πλαισίου (RIA), αυτές πραγματοποιούνται σε *ad hoc* βάση διότι δεν υπάρχει συστηματική αξιολόγηση του αντικτύπου του κανονισμού. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει καμία συστηματική δοκιμή ούτε για τις ΜΜΕ. Η ανάδραση από τα ενδιαφερόμενα μέρη των ΜΜΕ επιβεβαιώνει ότι σημειώθηκε πρόοδος στην απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών σε ορισμένους τομείς, αλλά η χρήση αντισταθμιστικών μέτρων, όπως είναι οι εξαιρέσεις από νομικές διατάξεις, εξακολουθεί να είναι σπάνια. Όπως επιβεβαιώνει και ο επιχειρηματικός τομέας, η κυβέρνηση συχνά διαβουλεύεται με τις ΜΜΕ και τις οργανώσεις που εκπροσωπούν τις ΜΜΕ και ο ρόλος του απεσταλμένου των ΜΜΕ σε αυτό κρίνεται θετικά.

Το 2013, δεν έγιναν πολλά σε σχέση με την αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις». Τη σημαντικότερη εξέλιξη σε αυτόν τον τομέα αποτέλεσε ο νόμος 4072/2012, ο οποίος βελτιώνει το επιχειρηματικό περιβάλλον. Εισηγήσε ορισμένες απλουστευμένες διατάξεις για την επιχειρηματικότητα και μια νέα εταιρική μορφή, την Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (IKE), ώστε να διευκολυνθεί η επιχειρηματικότητα, ιδίως για τις ΜΜΕ. Μια IKE είναι μια κεφαλαιοποιημένη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Μπορεί να συσταθεί με ελάχιστο κεφάλαιο το ένα ευρώ και λιγότερες υποχρεώσεις δημοσίευσης, μειώνοντας το κόστος. Μπορεί να αποκτηθεί μετοχικό κεφάλαιο μέσω συνεισφορών από άλλα περιουσιακά στοιχεία (όπως η εισφορά εργασίας από μετόχους της εταιρείας) ή ως εγγύηση για τις οφειλές της εταιρείας. Το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο των 4 500 ευρώ για τις άλλες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης καταργήθηκε το 2013.

Επιχειρηματικότητα

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις καλύτερες του μέσου όρου της ΕΕ, ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν ασθενέστερες επιδόσεις.

Όπως και κατά το προηγούμενο έτος, η επίδοση της Ελλάδας στον τομέα αυτό ευθυγραμμίζεται με τον μέσο όρο της ΕΕ. Ωστόσο, σύμφωνα με τους περισσότερους μεμονωμένους δείκτες, η χώρα υστερεί σε σχέση με τους ομολόγους της στην ΕΕ. Σχεδόν όλοι οι δείκτες μέτρησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας ή έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας σε πρώιμο στάδιο είναι κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η παρατεταμένη οικονομική κρίση φαίνεται να έχει επηρεάσει τον ενθουσιασμό για το ξεκίνημα μιας νέας επιχείρησης, δεδομένου ότι οι περισσότεροι από τους δείκτες είναι πιο χαμηλά από τα αποτελέσματα του προηγούμενου έτους. Το μεγαλύτερο χάσμα έχει ανοίξει όσον αφορά το πρώιμο στάδιο της γυναικείας επιχειρηματικότητας, μόνο το ήμισυ του μέσου όρου της ΕΕ (3% έναντι 6%), η οποία μειώθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης, από 7,7% που ήταν το 2008. Η προσοχή των μέσων ενημέρωσης στην επιχειρηματικότητα επίσης υποχώρησε κατά τη διάρκεια της κρίσης. Το 2008, το 55% του πληθυσμού της χώρας πίστευε ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης έδωσαν αρκετή προσοχή στην επιχειρηματικότητα. Το ποσοστό αυτό μειώθηκε σε μόλις 32% το 2013. Ωστόσο, το επίπεδο της επιχειρηματικότητας εξακολουθεί να είναι υψηλό,

ακόμη και σε σχέση με τα πρότυπα της ΕΕ. Η Ελλάδα έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά πολύ μικρών εταιρειών στην ΕΕ, σε συνδυασμό με το πολύ υψηλό ποσοστό ιδιοκτησίας υφιστάμενων επιχειρήσεων. Με 12,6% σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ στο 6,4%, οι Έλληνες έχουν διπλάσιες πιθανότητες από τους άλλους πολίτες της ΕΕ να είναι αυτοαπασχολούμενοι. Επίσης, παρά την κρίση, περισσότεροι Έλληνες από ό,τι αλλού στην Ευρώπη θεωρούν την αυτοαπασχόληση ως θετική επιλογή σταδιοδρομίας. Επομένως, ενώ η έννοια της επιχειρηματικότητας είναι βαθιά ριζωμένη στην κοινωνία, η δύσκολη οικονομική συγκυρία εμποδίζει όλο και περισσότερους δυνητικούς επιχειρηματίες από την έναρξη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

Στον τομέα αυτόν έχει σημειωθεί σημαντική πολιτική πρόοδος. Στις αρχές του 2013, δρομολογήθηκε το πρόγραμμα γυναικείας επιχειρηματικότητας, με τίτλο «Ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης μέσω της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητάς τους». Στόχος του προγράμματος είναι να στηρίζει και να δημιουργεί επιχειρηματικές ευκαιρίες για τις γυναίκες που είναι άνεργες ή κινδυνεύουν να καταστούν άνεργες, ώστε να μπορέσουν να εισέλθουν στην αγορά εργασίας.

Χωρίζεται σε δύο τμήματα, ένα για τις γυναίκες ηλικίας 18-35 ετών και το δεύτερο για γυναίκες ηλικίας 36-64 ετών.

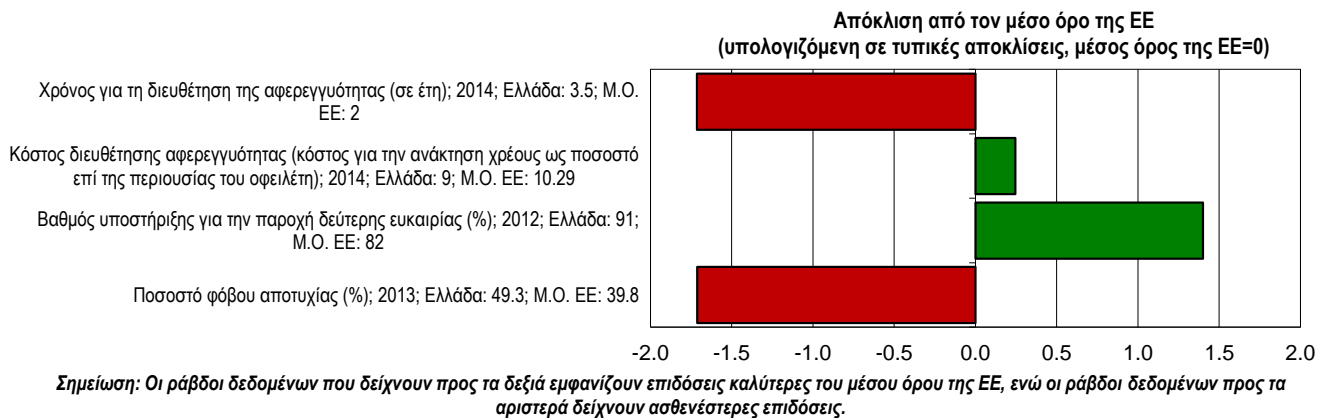
Μέχρι στιγμής, έχουν εγκριθεί 940 σχέδια και ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 29,6 εκατ. ευρώ. Αναμένεται, επίσης, ότι οι επιλέξιμες δαπάνες των εγκεκριμένων σχεδίων θα καταβληθούν πριν από το τέλος του 2014.

Τρία υπουργεία (απασχόλησης, παιδείας και ανάπτυξης) κατάρτισαν επίσης σχέδια δράσης για την υποστήριξη της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων, με προϋπολογισμό ύψους 663 εκατ. ευρώ. Στο πλαίσιο αυτού του σχεδίου δράσης ξεκίνησε το 2013 το πρόγραμμα «Επιχειρηματικότητα των νέων 2013», με έμφαση

κυρίως στην παροχή βοήθειας στους νέους ανέργους να ιδρύσουν καινοτόμες επιχειρήσεις. Οι εν λόγω δαπάνες καλύπτουν λειτουργικά έξοδα, τα έξοδα συμβουλευτικής καθοδήγησης (mentoring) και τα έξοδα πρόσληψης νέου εργαζομένου.

Περιλαμβάνει την ενίσχυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων που έχουν συσταθεί από νέους επιχειρηματίες που ήταν προηγουμένως άνεργοι, καθώς και παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης. Η συμβουλευτική καθοδήγηση με στόχο νέους ανέργους που λαμβάνουν χρηματοδότηση για τη σύσταση νέων επιχειρήσεων καλύπτει τόσο τη σύσταση όσο και τη λειτουργία μιας επιχείρησης. Απευθύνεται σε 7 000 άνεργους νέους ηλικίας 18-35 ετών.

Δεύτερη ευκαιρία

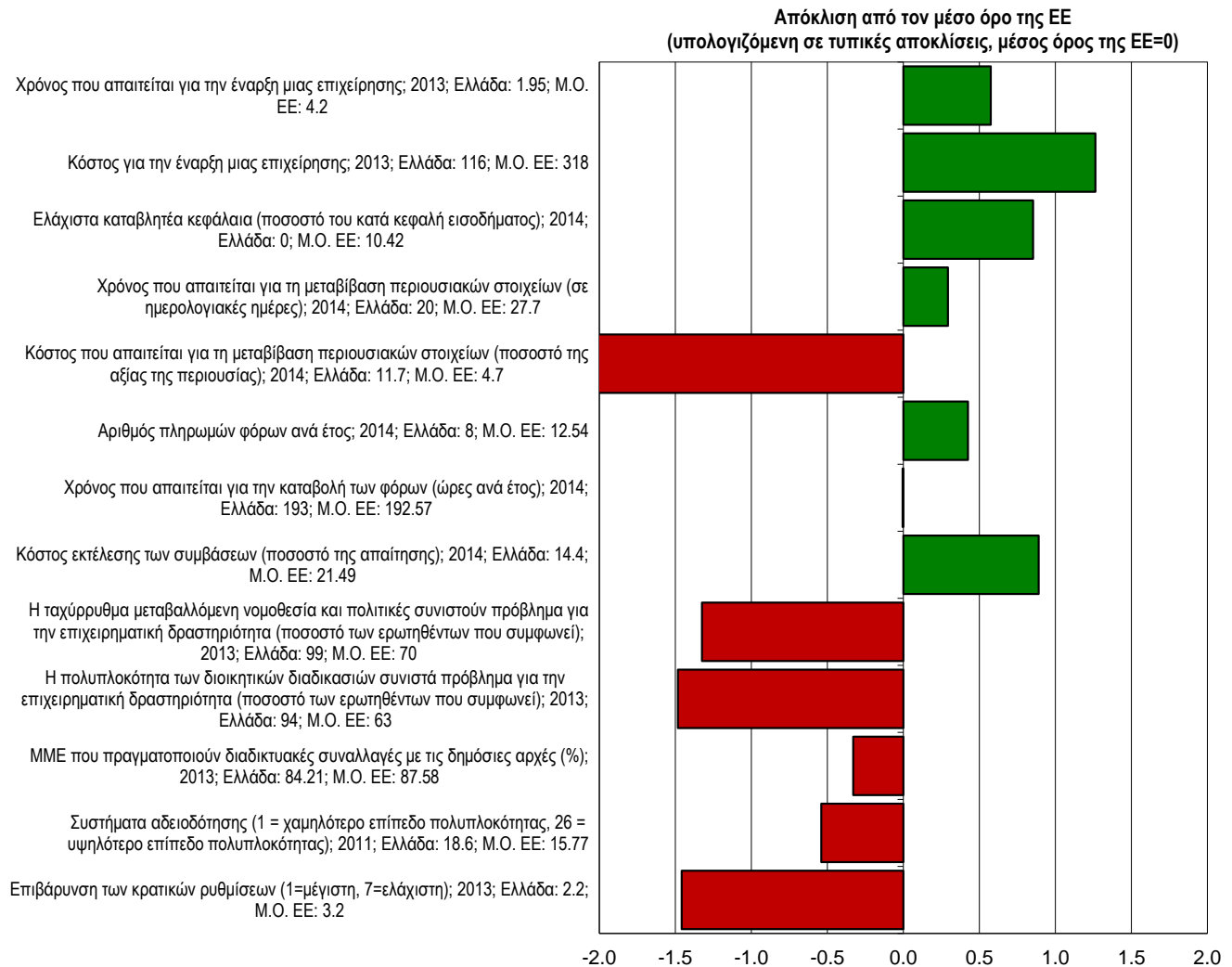
Η συνολική βαθμολογία για τον τομέα αυτό έχει πέσει κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ. Ο κύριος λόγος είναι η σημαντική αύξηση του χρόνου που απαιτείται για την επίλυση μιας υπόθεσης αφερεγγυότητας. Έχει αυξηθεί κατά ένα έτος στα 3,5 έτη, σχεδόν διπλάσιο χρόνο σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ. Ενώ ο φόβος της αποτυχίας έχει βελτιωθεί σημαντικά από το τελευταίο έτος (που ήταν στο 61%), παραμένει σημαντικά υψηλότερο από ό,τι αλλού στην ΕΕ (49% έναντι 40%), λόγω του πιο επικίνδυνου περιβάλλοντος για τους επιχειρηματίες. Αντίθετα, λόγω της οικονομικής κρίσης η κοινωνία κατανοεί περισσότερο τους επιχειρηματίες που προσπαθούν να ιδρύσουν μια νέα επιχείρηση

μετά από μια αποτυχία. Αυτός ο βαθμός στήριξης είναι ο υψηλότερος στην ΕΕ.

Η πρόοδος της πολιτικής στον τομέα αυτό ήταν περιορισμένη, χωρίς τη θέσπιση σημαντικών μέτρων το 2013 και το πρώτο τρίμηνο του 2014.

Η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι το τελευταίο τρίμηνο του 2014 θα τροποποιήσει το πτωχευτικό δίκαιο. Οι τροποποιήσεις θα αφορούν ιδίως την επιτάχυνση των διαδικασιών και θα παρέχουν μια δεύτερη ευκαιρία στους επιχειρηματίες που κηρύσσουν πτώχευση.

Ανταπόκριση της δημόσιας διοίκησης

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις καλύτερες του μέσου όρου της ΕΕ, ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν ασθενέστερες επιδόσεις.

Η βαθμολογία της Ελλάδας ευθυγραμμίζεται με τον μέσο όρο της ΕΕ στον εν λόγω τομέα, με μεικτά αποτελέσματα για τους επιμέρους δείκτες. Όλοι οι δείκτες που μετρούν τον βαθμό φιλικότητας των της ελληνικής διοίκησης προς τις επιχειρήσεις δείχνουν ότι η χώρα υστερεί σε σχέση με τους ομολόγους της στην ΕΕ. Πολλοί περισσότεροι Έλληνες επιχειρηματίες (99%) από ό,τι στην υπόλοιπη ΕΕ (70%) δηλώνουν ότι οι ταχέως μεταβαλλόμενες νομοθεσία και πολιτικές αποτελούν πρόβλημα για την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Το ίδιο συμβαίνει και όσον αφορά το ποσοστό των ατόμων που πιστεύουν ότι το διοικητικό περιβάλλον είναι υπερβολικά πολύπλοκο (94% κατά μέσο όρο στην ΕΕ, σε σύγκριση με το 63% στην Ελλάδα). Οι δείκτες που μετρούν τον βαθμό στον

Ενημερωτικό δελτίο SBA 2014 — **Ελλάδα**

οποίο οι διοικητικές ρυθμίσεις προκαλούν επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις, καθώς και την πολυπλοκότητα του συστήματος έγκρισης και αδειοδότησης, δείχνουν επίσης ότι η Ελλάδα υστερεί σε σχέση με τους ομολόγους της στην ΕΕ.

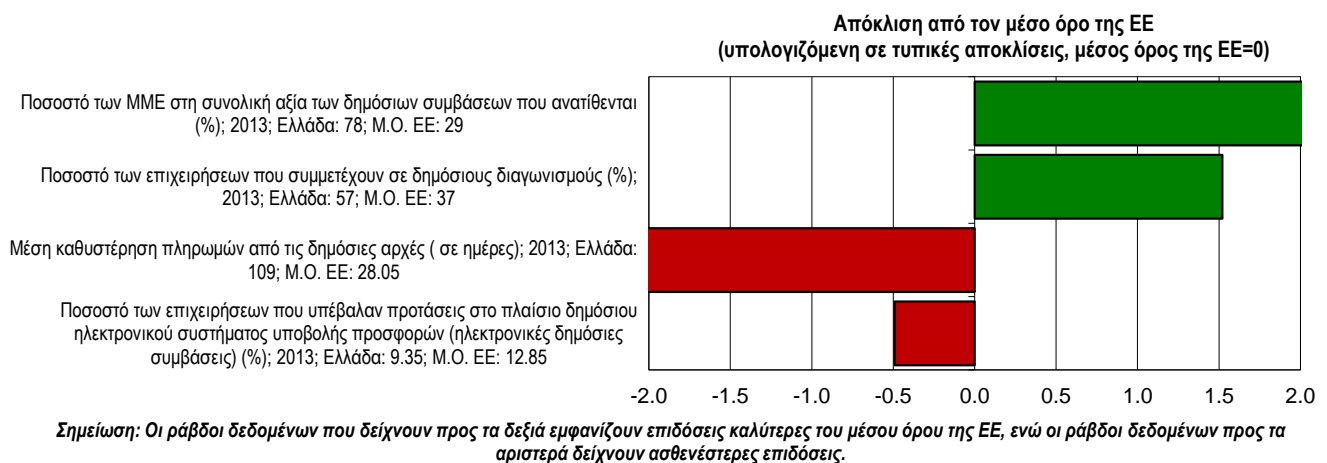
Η συνολική κατάσταση όσον αφορά τις ειδικές διοικητικές πτυχές είναι πολύ πιο θετική. Απαιτείται λιγότερος χρόνος και μικρότερο κόστος για την εκκίνηση μιας επιχείρησης από ό,τι πριν από την κρίση. Το ίδιο ισχύει και για τον αριθμό των φορολογικών πληρωμών ετησίως, το κόστος εκτέλεσης των συμβάσεων και τον χρόνο που απαιτείται για τη μεταβίβαση ιδιοκτησίας. Εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα προβλήματα,

όπως το πολύ υψηλό κόστος μεταβίβασης της ιδιοκτησίας. Αυτό αυξήθηκε απότομα καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης, από 4% της αξίας των περιουσιακών στοιχείων σε σχεδόν 12% το 2013. Ωστόσο, τα αποτελέσματα για πολλούς δείκτες έχουν βελτιωθεί κατά πολύ κατά τη διάρκεια της κρίσης. Ο χρόνος που απαιτείται για τη σύσταση μιας επιχείρησης μειώθηκε από 30 ημέρες το 2008 σε λιγότερο από δύο το 2013. Το κόστος εκκίνησης μειώθηκε σε 116 ευρώ το 2013, ήτοι λιγότερο του 10% των 1366 ευρώ ήταν το 2008. Όλοι οι υπόλοιποι δείκτες επίσης βελτιώθηκαν, αν και σε μικρότερο βαθμό, επιβεβαιώνοντας ότι ορισμένες από τις μεταρρυθμίσεις που ξεκίνησαν κατά την κρίση φέρουν αποτελέσματα.

Στις αρχές του 2014 σημειώθηκε και πρόοδος της πολιτικής στον τομέα αυτόν. Τον Μάιο του 2014 ψηφίστηκε ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο (4262/2014) σχετικά με την απλούστευση των διαδικασιών αδειοδότησης που καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των οικονομικών δραστηριοτήτων και τη συμπλήρωση του

υφιστάμενου Ν. 3982/11. Ο νόμος-πλαίσιο εισάγει ευρύτερες αλλαγές με οριζόντιες παρεμβάσεις στις διαδικασίες αδειοδότησης σε όλα τα υπουργεία και τους δημόσιους φορείς (π.χ. σε σχέση με τις περιβαλλοντικές άδειες, τα πιστοποιητικά πυρασφάλειας) και κάθετες παρεμβάσεις στις διαδικασίες αδειοδότησης σε ορισμένους τομείς (π.χ. μεταποίησης, τουρισμού, ορυχείων). Τροποποιεί ριζικά το ισχύον καθεστώς αδειοδότησης για τη σύσταση, τη λειτουργία και την επέκταση βιομηχανικών και άλλων δραστηριοτήτων, εισάγοντας την έννοια της «επιχειρηματικής ευθύνης» μέσω «της οικειοθελούς τήρησης της νομοθεσίας». Επίσης, περιορίζει δραστικά το εύρος του δημόσιου ελέγχου μεταφέροντας σε πιστοποιημένα άτομα ορισμένες από τις αρμοδιότητες των δημόσιων οργανισμών, όπως ο έλεγχος των εγγράφων που απαιτούνται για τη σύσταση και τη λειτουργία μιας επιχείρησης ή η επιθεώρηση των περιβαλλοντικών συνθηκών που επικρατούν στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης.

Κρατικές ενισχύσεις και δημόσιες συμβάσεις

Συνολικά, η επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής ευθυγραμμίζεται με τον μέσο όρο της ΕΕ, γεγονός που αποτελεί μια σχετική βελτίωση σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Ωστόσο, αυτό είναι πιθανότατα αποτέλεσμα ορισμένων αλλαγών στον δείκτη βάσης. Οι επιμέρους δείκτες ποικίλλουν πολύ. Οι ΜΜΕ τείνουν να συμμετέχουν στις δημόσιες προσφορές πολύ περισσότερο από ό,τι γενικά στην ΕΕ. Σε κανένα άλλο από τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ δεν αντιπροσωπεύουν οι ΜΜΕ το σύνολο της αξίας των δημόσιων συμβάσεων που συνήφθησαν (78% σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 29%).

Ωστόσο, οι επιχειρήσεις που υπέγραψαν τις εν λόγω συμβάσεις πρέπει να περιμένουν τριπλάσιο χρόνο σε σχέση με τους ομολόγους τους στην ΕΕ για να πληρωθούν (109 ημέρες σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 28 ημέρες). Ακόμη χειρότερα, τα σφικτά δημόσια οικονομικά έχουν οδηγήσει τις δημόσιες αρχές να επιλύσουν τα οικονομικά τους προβλήματα μέσω της καθυστέρησης των πληρωμών των ιδιωτικών παρόχων υπηρεσιών, με αποτέλεσμα ο χρόνος να διπλασιαστεί κατά τη διάρκεια της κρίσης από 56 ημέρες το 2007 σε 109 το 2013. Οι ελληνικές ΜΜΕ υστερούν επίσης έναντι των άλλων κρατών

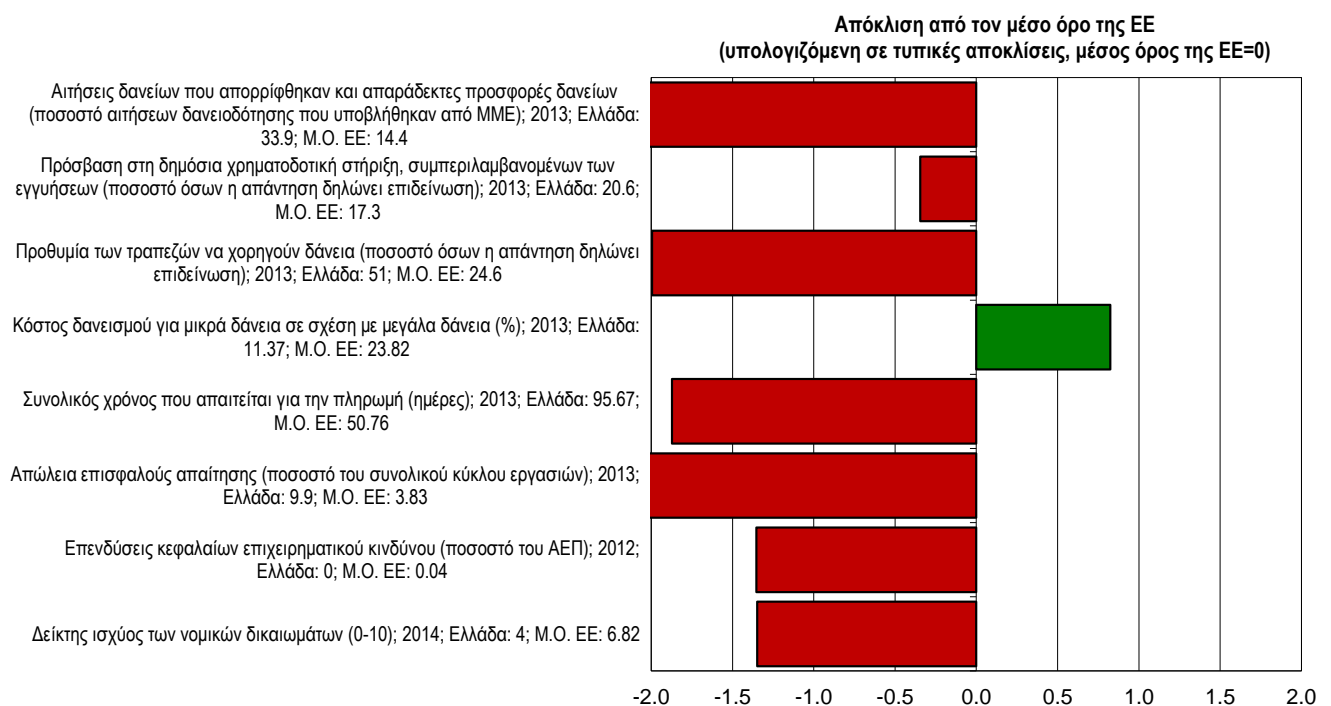
μελών της ΕΕ όσον αφορά την υποβολή των προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα.

Βάσει του νόμου 4155/2013 του Ιουλίου του 2013, οι αναθέτουσες αρχές του δημόσιου τομέα είχαν τη δυνατότητα σταδιακής εφαρμογής των ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων αγαθών, υπηρεσιών και έργων με εκτιμώμενη αξία άνω των 60 000 ευρώ. Αρκετές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων που καλύπτονται από τις συμφωνίες-πλαίσιο, έχουν διενεργηθεί μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας (e-

platform) «Promitheus» (www.promitheus.gov.gr). Η κεντρική κυβέρνηση πρέπει να το χρησιμοποιεί από τον Ιούλιο του 2014.

Ένα μεγάλο βήμα προς την επίτευξη διαφάνειας έγινε με τη χρήση του κεντρικού ηλεκτρονικού μητρώου δημοσίων συμβάσεων (νόμος 4013/2011) μέσω της ίδιας πλατφόρμας από τον Φεβρουάριο του 2013. Εδώ δημοσιεύονται όλα τα στάδια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων με εκτιμώμενη αξία ίση ή μεγαλύτερη των 1 000 ευρώ.

Πρόσβαση στη χρηματοδότηση

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις καλύτερες του μέσου όρου της ΕΕ, ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν ασθενέστερες επιδόσεις.

Η επίδοση της Ελλάδας στον τομέα αυτό παραμένει αρκετά κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Όλοι οι σχετικοί δείκτες δείχνουν ότι για πολλούς επιχειρηματίες η κατάσταση κατά τους τελευταίους 12 μήνες έχει επιδεινωθεί. Σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ που βρίσκεται στο 14%, ένας στους τρεις επιχειρηματίες που υπέβαλαν αίτηση δανειοδότησης είδε την αίτησή του να απορρίπτεται ή έλαβε προσφορά με όρους που δεν έγιναν δεκτοί. Η δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές ΜΜΕ για να λάβουν δάνεια αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι περισσότεροι από τους μισούς επιχειρηματίες

Ενημερωτικό δελτίο SBA 2014 — **Ελλάδα**

διαπίστωσαν ότι οι τράπεζες ήταν λιγότερο πρόθυμες να τους εγκρίνουν δάνεια από ό,τι κατά το προηγούμενο έτος. Σχεδόν όλες οι άλλες οικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα είναι χειρότερες από ό,τι σε πολλά άλλα κράτη μέλη. Σε αυτές περιλαμβάνονται το σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα που απαιτείται για την καταβολή πληρωμών, πράγμα που έχει, ωστόσο, ελαφρώς μειωθεί από 113 ημέρες το 2008 σε 96 το 2013. Περιλαμβάνουν, επίσης, το υψηλό ποσοστό ζημιών από επισφαλή χρέη (πενταπλασιάστηκαν από λίγο άνω του 2% το 2008 σε σχεδόν 10% το 2013) που πρέπει να διαγραφούν, την έλλειψη κεφαλαίων

επιχειρηματικού κινδύνου και την απουσία ισχυρών νομικών δικαιωμάτων. Μόνο ένας δείκτης είχε χαμηλότερη βαθμολογία στην Ελλάδα σε σχέση με την υπόλοιπη ΕΕ: η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων για τα μικρά και τα μεγάλα δάνεια.

Η Ελλάδα σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή πολιτικής στον τομέα αυτό με μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης. Ένα σημαντικό μέτρο που θεσπίστηκε και εφαρμόστηκε το 2013 είναι η δράση «Επιχειρηματική επανεκκίνηση». Κύριος στόχος είναι η προώθηση της επιχειρηματικότητας, βοηθώντας τις επιχειρήσεις να λάβουν χρηματοδότηση και παρέχοντάς τους ένα κίνητρο για την πραγματοποίηση επενδύσεων με την παροχή δανείων με καλές σχέσεις. Στο ίδιο πνεύμα, έχει θεσπιστεί και τεθεί σε εφαρμογή ένα επιπλέον μέτρο. Ο κύριος στόχος της «Νησιωτικής επιχειρηματικότητας» είναι να βοηθηθούν οι νησιωτικές τουριστικές επιχειρήσεις να λάβουν δάνεια για επενδύσεις και/ή για ανάπτυξη των επιχειρήσεών τους. Το Ταμείο Επιχειρηματικότητας, το οποίο έχει συσταθεί στο πλαίσιο του Εθνικού Ταμείου Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης, υλοποιεί και τα δύο μέτρα. Δύο άλλα σχετικά μέτρα που υλοποιεί το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης είναι το νέο πρόγραμμα εγγυήσεων που δρομολογήθηκε το 2013 για την έκδοση επιστολών τραπεζικών εγγυήσεων για μεσαίου μεγέθους, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, καθώς και το Γεωργικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας, τα οποία χρηματοδοτούνται από το ελληνικό πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης 2007-13 και την Τράπεζα Πειραιώς.

Μέσω του Ταμείου Εγγυήσεων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που συστάθηκε στο πλαίσιο της συμφωνίας χρηματοδότησης μεταξύ του Υπουργείου Ανάπτυξης και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), κατά τη διάρκεια του 2013 υπογράφηκαν τέσσερις συμβάσεις χρηματοδότησης ύψους 300 εκατ. ευρώ.

Από κοινού με την ΕΤΕπ, η Ελλάδα έχει προωθήσει επίσης μια σειρά πρωτοβουλιών με στόχο την κάλυψη διαφόρων χρηματοδοτικών αναγκών.

- Η πρωτοβουλία JEREMIE για τη στήριξη των ΜΜΕ μέσω χρηματοδοτούμενου καταμερισμού του κινδύνου και παροχής κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου.

- Η πρωτοβουλία JESSICA για επενδύσεις σε περιφερειακά έργα σε αστικές περιοχές.
- Η κρατική εγγύηση για τις ΜΜΕ για τη στήριξη των επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης, του τουρισμού και των υπηρεσιών από εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης.
- Το χρηματοπιστωτικό μέσο για τη στήριξη του διεθνούς εμπορίου.

Το μέτρο που έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός φιλικού προς τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος για τις στρατηγικές και ιδιωτικές επενδύσεις (N. 4146/2013) αποσκοπεί στην αύξηση της ρευστότητας, την επιτάχυνση των διαδικασιών επένδυσης και την εξασφάλιση της διαφάνειας. Ο στόχος μιας από τις βασικές διατάξεις του είναι η επιτάχυνση των διαδικασιών χορήγησης άδειας. Περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη χορήγηση ρευστότητας και την επιτάχυνση των διαδικασιών εκταμίευσης, καθώς και μέτρα για τη βελτίωση της διαφάνειας και των διαδικασιών ελέγχου σύμφωνα με τον Ν. 3908/2011 για τις επενδύσεις. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η σύσταση μιας ανεξάρτητης υπηρεσίας ελέγχου των ιδιωτικών επενδύσεων για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις διαδικασίες που διέπουν τις επιχορηγήσεις που συνδέονται με επιχειρηματικά σχέδια και για την καταπολέμηση της εγκληματικής και παράνομης συμπεριφοράς.

Το Ελληνικό Επενδυτικό Ταμείο (Institution for Growth) συστάθηκε βάσει του Ν. 4224/2013 και αποτελεί πρωτοβουλία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας σε συνεργασία με τη Γερμανική Κυβέρνηση, την ομάδα δράσης για την Ελλάδα της ΕΕ, την ΕΤΕπ, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Bpifrance και τη Γαλλική Κυβέρνηση. Με συνολικό αρχικό κεφάλαιο άνω των 500 εκατ. ευρώ, το Ελληνικό Επενδυτικό Ταμείο θα χρηματοδοτεί ΜΜΕ και έργα υποδομής με την παροχή ιδίων κεφαλαίων και δανείων.

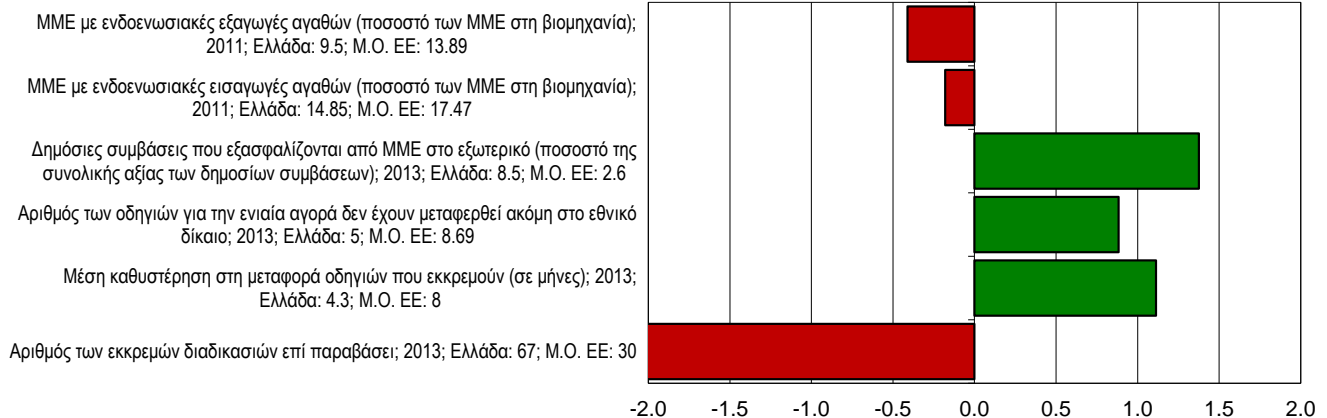
Το Ελληνικό Επενδυτικό Ταμείο περιλαμβάνει τρεις επιμέρους οργανισμούς:

- i) τον επιμέρους οργανισμό για το χρέος των ΜΜΕ, που ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της γερμανικής κυβέρνησης·
- ii) τον επιμέρους οργανισμό συμμετοχικής ανάπτυξης των ΜΜΕ και
- iii) τον επιμέρους οργανισμό υποδομών (χρηματοδότηση με δανειακά ή ίδια κεφάλαια για έργα υποδομής).

Ενιαία Αγορά

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις καλύτερες του μέσου όρου της ΕΕ, ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν ασθενέστερες επιδόσεις.

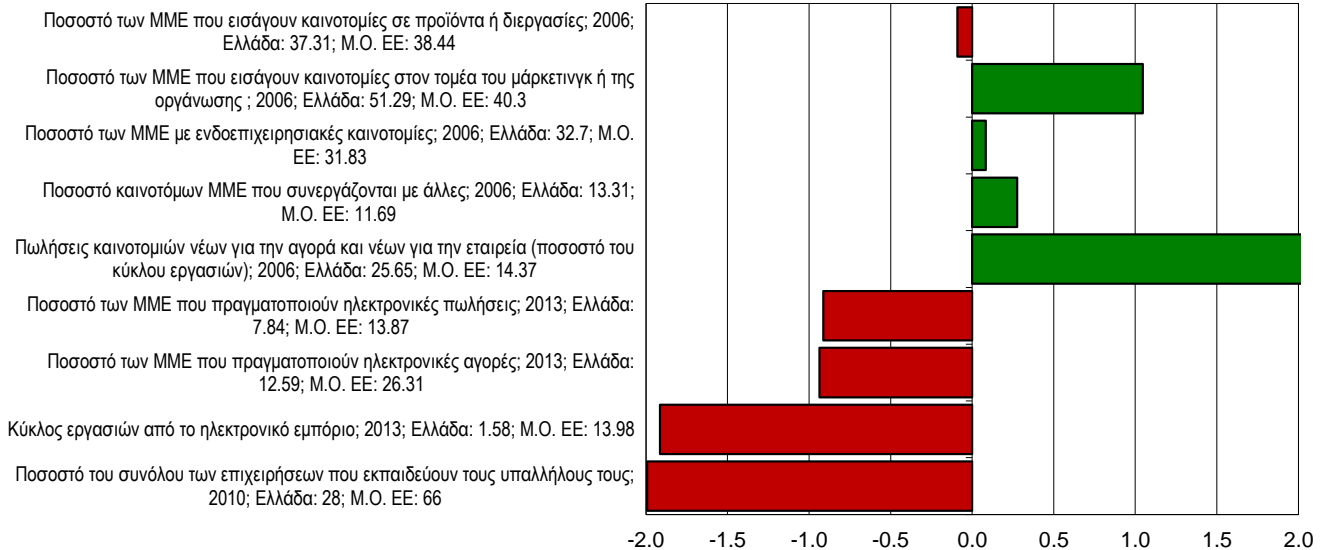
Οι επιδόσεις της Ελλάδας ευθυγραμμίζονται με τον μέσο όρο της ΕΕ στον τομέα αυτόν. Η επίδοση των ελληνικών MME σε ό,τι αφορά τις συναλλαγές εντός της ενιαίας αγοράς εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ. Ωστόσο, το ποσοστό των MME του τομέα βιομηχανικής παραγωγής που εξαγωγήν και εισάγουν από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ διπλασιάστηκε από το 2010 στο 2011. Έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου 2,6%, το ποσοστό της συνολικής αξίας των δημοσίων συμβάσεων που εξασφαλίζονται από ελληνικές MME στην ενιαία αγορά είναι 8,5%. Οι συνθήκες διεξαγωγής ενδοενοωσιακού εμπορίου έχουν επίσης βελτιωθεί σημαντικά. Μεταξύ 2008 και 2013 ο μέσος χρόνος που χρειαζόταν για την Ελλάδα να μεταφέρει στο

εθνικό της δίκαιο τη νομοθεσία για την ενιαία αγορά μειώθηκε από σχεδόν ένα έτος σε λίγο περισσότερο από τέσσερις μήνες. Ο αριθμός των διαδικασιών επί παραβάσει που εκκρεμούν εξακολουθεί να είναι ο δεύτερος υψηλότερος στην ΕΕ μετά την Ιταλία, αλλά μειώθηκε σημαντικά κατά τα έξι τελευταία έτη (2007: 89 διαδικασίες, 2013: 67). Έτσι, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης στον τομέα αυτό, τα αριθμητικά στοιχεία δείχνουν ότι οι ελληνικές MME ενσωματώνονται ολοένα και περισσότερο στην ενιαία αγορά.

Η πρόοδος της πολιτικής στον τομέα αυτό ήταν, ωστόσο, πολύ περιορισμένη, χωρίς τη θέσπιση σημαντικών μέτρων το 2013 και το πρώτο τρίμηνο του 2014.

Δεξιότητες και καινοτομία

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις καλύτερες του μέσου όρου της ΕΕ, ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν ασθενέστερες επιδόσεις.

Οι επιδόσεις της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής ευθυγραμμίζονται με τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά τα διαθέσιμα στοιχεία για την Ελλάδα είναι πολύ λιγότερο ενημερωμένα από ό,τι για τα άλλα κράτη μέλη. Αυτό καθιστά δύσκολο να δοθεί μια επίκαιρη, ολοκληρωμένη αξιολόγηση της καινοτομικής ικανότητας των ελληνικών ΜΜΕ. Είναι σαφές ότι δυσκολεύονται να επενδύσουν στην καινοτομία, δεδομένης της τρέχουσας οικονομικής αστάθειας και του οικονομικού κινδύνου. Σύμφωνα με τον πίνακα αξιολόγησης της καινοτομίας στην Ένωση το 2013, η Ελλάδα χαρακτηρίστηκε μέτρια ως προς την καινοτομία, με επιδόσεις χαμηλότερες του μέσου όρου της ΕΕ. Πιο πρόσφατα στοιχεία που επικεντρώνονται στη χρήση νέων ηλεκτρονικών τρόπων επιχειρηματικής δραστηριότητας από τις ελληνικές ΜΜΕ επιβεβαιώνουν ότι υστερούν σε σχέση με επιχειρήσεις από άλλες χώρες της ΕΕ. Το ποσοστό των ΜΜΕ που πωλούν και αγοράζουν μέσω διαδικτύου έχει αυξηθεί ελαφρώς κατά τα τελευταία έξι έτη, αλλά εξακολουθεί να είναι μόνο το μισό του μέσου όρου της ΕΕ. Υπολογιζόμενο με βάση την αναλογία του κύκλου εργασιών από το ηλεκτρονικό εμπόριο, το χάσμα γίνεται ακόμη μεγαλύτερο (1,6% έναντι 14% κατά μέσο όρο στην ΕΕ). Οι ελληνικές ΜΜΕ και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες από ό,τι οι αντίστοιχες της ΕΕ να

παρέχουν κατάρτιση στους εργαζόμενούς τους και οι εργαζόμενοι έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες να συμμετέχουν σε εκπαίδευση και κατάρτιση.

Οι ελληνικές ΜΜΕ κατάφεραν να καλύψουν τα κενά τους σε ό,τι αφορά την καινοτομία το 2013. Δύο συναφή μέτρα συνέβαλαν ουσιαστικά σε αυτό. Το πρώτο είναι το πρόγραμμα για την ανάπτυξη της βιομηχανικής έρευνας και της τεχνολογίας — PAVET 2013. Σκοπός του είναι να προωθηθεί την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία, την ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων ή υπηρεσιών με υψηλή προστιθέμενη αξία, τη μεταφορά και την προσαρμογή των προηγμένων τεχνολογιών σε παραδοσιακούς βιομηχανικούς τομείς, με τη συμμετοχή του προσωπικού των επιχειρήσεων σε δραστηριότητες έρευνας, τεχνολογίας, ανάπτυξης και καινοτομίας και τη συμμετοχή των εταιρειών σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης. Το δεύτερο είναι το πρόγραμμα υποστήριξης της επιχειρηματικότητας των νέων, με έμφαση στην καινοτομία. Προσφέρει σε άνεργους νέους ηλικίας 18-35 ετών επιχορήγηση ύψους 10 000 ευρώ για την έναρξη καινοτόμων επιχειρήσεων. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε, αλλά δεν έχει ακόμη υλοποιήσει, το δεύτερο στάδιο του προγράμματος για την προώθηση της επιχειρηματικότητας των νέων. Αυτό οφείλεται στο

γεγονός ότι έδωσε προτεραιότητα στο πρόγραμμα κατά τον πρώτο γύρο, με εξάμηνη παράταση.

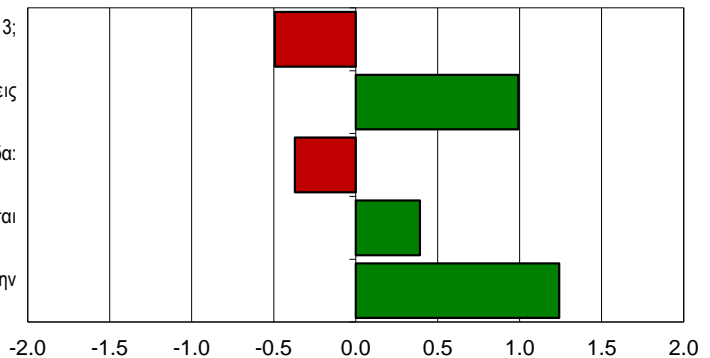
Ο νέος επενδυτικός νόμος 4146/2013 προβλέπει κίνητρα για την παροχή επιχορηγήσεων, χρηματοδοτικής μίσθωσης και φορολογικών ελαφρύνσεων, δίνοντας έμφαση στην καινοτομία, ειδικά μεταξύ των νέων, και στα πράσινα προϊόντα και

υπηρεσίες. Επίσης, ο νόμος μετατόπισε τη δημόσια στήριξη από τις επιχορηγήσεις σε νέα χρηματοδοτικά μέσα και φορολογικά κίνητρα. Στο ίδιο πλαίσιο, ο Ν. 4172/2013 προβλέπει ότι οι δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη αφαιρούνται με το αυξημένο ποσοστό 30% από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.

Περιβάλλον

- Ποσοστό των ΜΜΕ που έχουν λάβει μέτρα αποδοτικής χρήσης των πόρων; 2013; Ελλάδα: 91; Μ.Ο. ΕΕ: 95
- Ποσοστό των ΜΜΕ που έχουν ωφεληθεί από μέτρα δημόσιας στήριξης για δράσεις αποδοτικής χρήσης των πόρων; 2013; Ελλάδα: 52; Μ.Ο. ΕΕ: 35
- Ποσοστό των ΜΜΕ που παρέχουν πράσινα προϊόντα ή υπηρεσίες; 2013; Ελλάδα: 23; Μ.Ο. ΕΕ: 26
- Ποσοστό των ΜΜΕ στις οποίες πάνω από το 50% του κύκλου εργασιών παράγεται από πράσινα προϊόντα ή υπηρεσίες; 2013; Ελλάδα: 26; Μ.Ο. ΕΕ: 22
- Ποσοστό των ΜΜΕ που έχουν ωφεληθεί από μέτρα δημόσιας στήριξης για την παραγωγή πράσινων προϊόντων; 2013; Ελλάδα: 53; Μ.Ο. ΕΕ: 26

Απόκλιση από τον μέσο όρο της ΕΕ
(υπολογιζόμενη σε τυπικές αποκλίσεις, μέσος όρος της ΕΕ=0)

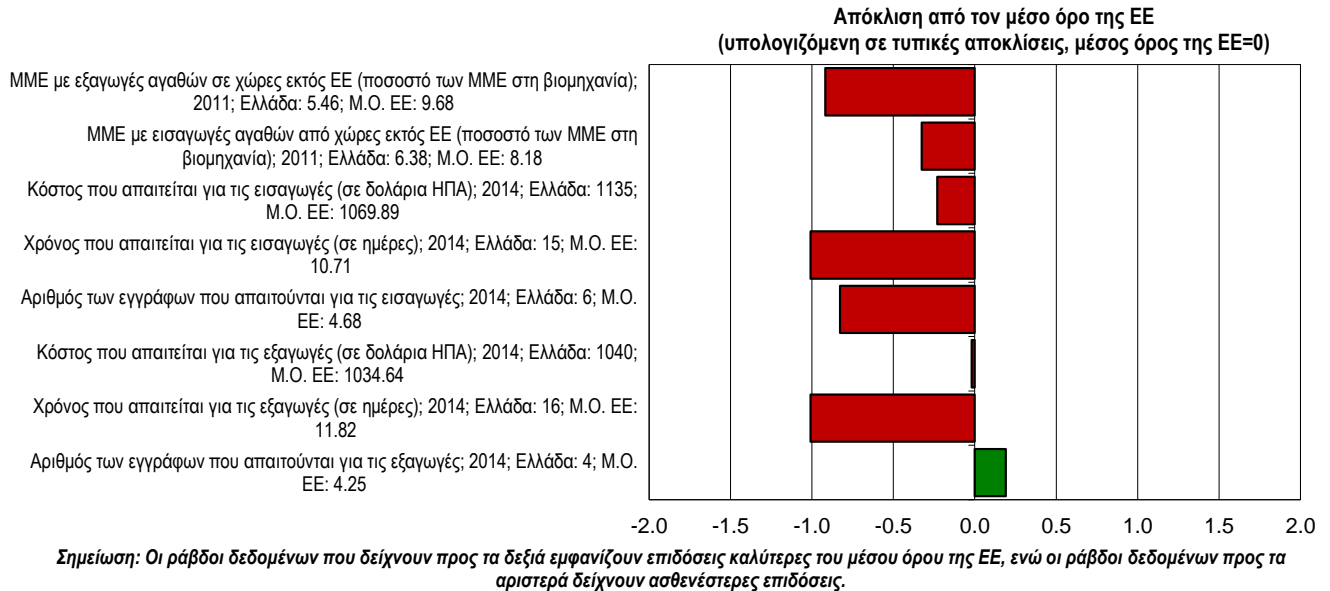
Σημείωση: Οι ράβδοι δεδομένων που δείχνουν προς τα δεξιά εμφανίζουν επιδόσεις καλύτερες του μέσου όρου της ΕΕ, ενώ οι ράβδοι δεδομένων προς τα αριστερά δείχνουν ασθενέστερες επιδόσεις.

Οι επιδόσεις της Ελλάδας στον τομέα αυτό ευθυγραμμίζονται με τον μέσο όρο της ΕΕ. Οι ελληνικές ΜΜΕ έχουν επωφεληθεί από την υποστήριξη των πολιτικών περισσότερο από ό,τι οι ομόλογοί τους στην ΕΕ. Το ποσοστό των ΜΜΕ που έχουν ωφεληθεί από δημόσια στήριξη για τα μέτρα για την αποδοτική χρήση των πόρων και για την παραγωγή «πράσινων» προϊόντων ή την παροχή «πράσινων» υπηρεσιών είναι πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Με ένα 53% για «πράσινα» προϊόντα και υπηρεσίες, το ποσοστό είναι διπλάσιο από το μέσο όρο της ΕΕ, που είναι 26%. Αυτό δεν έχει ακόμη αυξήσει το ποσοστό των ΜΜΕ που επενδύουν σε μέτρα για την αποδοτική χρήση των πόρων ή την παραγωγή «πράσινων» προϊόντων και την παροχή «πράσινων» υπηρεσιών. Και στις δύο περιπτώσεις, η Ελλάδα εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ. Η στήριξη πολιτικής μπορεί όμως να έχει ακόμα θετικό αντίκτυπο, καθώς το ποσοστό των ΜΜΕ στην Ελλάδα που ειδικεύονται στα «πράσινα» προϊόντα και υπηρεσίες είναι υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (26% έναντι 22%).

Η πρόοδος πολιτικής ήταν μέτρια το 2013. Το πιο σημαντικό μέτρο που εφαρμόστηκε το 2013 ήταν ένα

πρόγραμμα για τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε βιομηχανικές και επιχειρηματικές περιοχές και επιχειρηματικά πάρκα. Επικεντρώθηκε στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με τη μετεγκατάσταση εταιρειών μεταποίησης σε ειδικά κατασκευασμένες βιομηχανικές και επιχειρηματικές περιοχές. Ένας δευτερεύων στόχος ήταν να παρασχεθούν κίνητρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των εν λόγω εταιρειών. Το πρόγραμμα παρέχει επίσης κίνητρα για α) τη βιώσιμη διαχείριση των περιβαλλοντικών πόρων και της φυσικής ομορφιάς, β) την υποστήριξη υποδομών που δημιουργούν οικονομίες κλίμακας και εύρους, ενισχύοντας τη συνεργασία με δημόσιους οργανισμούς ή άλλους οργανισμούς παραγωγής γνώσης και διευκολύνοντας τη μεταφορά και τη διάδοση καινοτόμων ιδεών, γ) την ενίσχυση της διεθνοποίησης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, δ) την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των επιχειρηματικών υποδομών, ε) τη μείωση των επιπέδων ενεργειακής κατανάλωσης και στ) την υποστήριξη παράλληλα της ενίσχυσης των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων και της απασχόλησης.

Διεθνοποίηση

Οι συνολικές επιδόσεις της Ελλάδας στον τομέα αυτό παραμένουν αρκετά κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Σε αντίθεση με τις συναλλαγές στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς, οι συναλλαγές με χώρες εκτός της ΕΕ δεν έχουν βελτιωθεί πολύ. Το ποσοστό των MME του μεταποιητικού τομέα που εξάγουν και εισάγουν από τρίτες χώρες παρέμεινε πάνω-κάτω το ίδιο κατά τη διάρκεια της κρίσης. Οι MME του μεταποιητικού τομέα, οι οποίες είχαν ιδιαίτερη ανάγκη πρόσθετων αγορών για να αντισταθμίσουν τις ζημιές της συμπίεσης της εγχώριας αγοράς, δέχτηκαν ιδιαίτερα σοβαρό πλήγμα κατά τη διάρκεια της κρίσης. Δεν υπάρχουν συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία για τον τομέα των υπηρεσιών. Ο τομέας του τουρισμού, ωστόσο, τελευταία αποκομίζει το όφελος από την αύξηση των τουριστικών εισροών, αλλά δεν είναι δυνατόν να γίνει μια διεξοδική ανάλυση των εμπορικών επιδόσεων του τομέα. Οι προϋποθέσεις για την υπεράκτια εμπορία δεν βελτιώθηκαν σημαντικά κατά τη διάρκεια της κρίσης. Σε γενικές γραμμές, οι εισαγωγές ή εξαγωγές στις αγορές τρίτων χωρών κοστίζουν περισσότερο χρόνο και χρήμα στις ελληνικές MME από ό,τι στις MME στην υπόλοιπη ΕΕ. Κατά τα τελευταία έτη έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα πολιτικής για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος. Αυτά περιλαμβάνουν την ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής για τις εξαγωγές και την υλοποίηση προγραμμάτων ώστε να καταστούν περισσότερο ανταγωνιστικοί οι δυνητικοί εξαγωγείς. Η πρόοδος στον τομέα αυτό το 2013 ήταν συγκρατημένη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα μέτρα πολιτικής στηρίχθηκαν σε παλαιότερα. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα «Εξωστρέφεια — Ανταγωνιστικότητα των

Επιχειρήσεων II» αναγγέλθηκε το 2012 και συνεχίστηκε το 2013. Η δεύτερη φάση του προγράμματος βασίστηκε στην επιτυχία της πρώτης φάσης, αλλά ήταν επίσης πολύ καλύτερα σχεδιασμένη ακολουθώντας τις βέλτιστες πρακτικές SBA. Επικεντρώνεται σε ολοκληρωμένα επιχειρηματικά σχέδια που συνδυάζουν τη μεταποίηση με δραστηριότητες διεθνοποίησης και προώθησης στις διεθνείς αγορές. Ο οργανισμός «Enterprise Greece» συστάθηκε τον Απρίλιο του 2014 με την επέκταση του οργανισμού «Επενδύστε στην Ελλάδα ΑΕ» για να ενσωματώσει την εντολή του Ελληνικού Οργανισμού Εξωτερικού Εμπορίου (Ν. 4242/2014). Ο «Enterprise Greece» είναι ο επίσημος επιχειρηματικός οργανισμός του Ελληνικού Δημοσίου, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Σκοπός του είναι να προωθήσει τις επενδύσεις στην Ελλάδα και τις εξαγωγές από την Ελλάδα και να την καταστήσει έναν πιο ελκυστικό διεθνή επιχειρηματικό εταίρο. Ένα βασικό πλεονέκτημα αυτού του νέου, ολοκληρωμένου φορέα είναι ο στενότερος συντονισμός μεταξύ των υπουργείων και άλλων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, καθώς και η καλύτερη δικτύωση στο εξωτερικό μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων. Στόχος είναι να επιτευχθεί μεγαλύτερη εξωτερική διείσδυση στην αγορά, να παρασχεθεί πλήρης στήριξη για τους επενδυτές και τους εξαγωγείς καθώς και να δημιουργηθεί ένα φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον.

3. Ορθές πρακτικές

Παρακάτω ακολουθεί ένα παράδειγμα ορθής πρακτικής από την Ελλάδα για να φανεί τι μπορεί να κάνει η κυβέρνηση για την υποστήριξη των ΜΜΕ:

Πρόγραμμα: Η «Εξωστρέφεια — Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων II» είναι ένα πρόγραμμα που δρομολογήθηκε από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

Αυτό το πρόγραμμα είναι η συνέχιση του προγράμματος «Εξωστρέφεια — Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων» που ξεκίνησε το 2011, με συνολικό προϋπολογισμό ύψους 44,8 εκατομμυρίων ευρώ, από τα οποία επωφελούνται 746 επιχειρήσεις. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη και οι εθνικοί φορείς παρέχουν τα δημόσια κεφάλαια για το πρόγραμμα. Οι δικαιούχοι είναι κυρίως υφιστάμενες μεταποιητικές ΜΜΕ και υφιστάμενες μεγάλες επιχειρήσεις στις οποίες έχουν δοθεί κίνητρα για στενή συνεργασία με τουλάχιστον δύο ΜΜΕ· υφιστάμενες ΜΜΕ στον εμπορικό τομέα στις οποίες έχουν δοθεί κίνητρα για στενή συνεργασία με τουλάχιστον δύο μεταποιητικές ΜΜΕ· μεμονωμένες εταιρείες σε επιλεγμένους τομείς που πραγματοποιούν σχετικές δραστηριότητες ανεξαρτήτως από την επιχειρηματική τους εμπειρία. Οι δραστηριότητες επιλέξιμες για χρηματοδότηση περιλαμβάνουν εξοπλισμό και υποδομή, ΤΠΕ, δραστηριότητες προώθησης, διπλώματα ευρεσιτεχνίας και μεταφορά τεχνολογίας, διαβούλευση, πιστοποίηση της ποιότητας, διαπίστευση και κατασκευή πρωτοτύπων.

Στόχος του προγράμματος είναι να ενισχυθεί η διεθνοποίηση των υφιστάμενων μεταποιητικών επιχειρήσεων, κυρίως μικρών και μεσαίων, αλλά και μεγάλων επιχειρήσεων υπό ορισμένους όρους. Ο απώτερος στόχος είναι να προσανατολιστεί η οικονομία προς προϊόντα και υπηρεσίες με υψηλή προστιθέμενη αξία, υψηλής ποιότητας και φιλικά προς το περιβάλλον και με ένταση γνώσης. Το πρόγραμμα επικεντρώνεται σε ολοκληρωμένα επιχειρηματικά σχέδια που συνδυάζουν τη μεταποίηση με δραστηριότητες διεθνοποίησης και προώθησης στις διεθνείς αγορές.

Βιβλιογραφία:

<http://www.antonistikotita.gr/greek/prokResultsFull.asp?id=309>, http://www.efepae.gr/eksostrefeia_2.html

Σημαντικές παρατηρήσεις

Τα ενημερωτικά δελτία για την Small Business Act (SBA) συντάσσονται από τη Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας στο πλαίσιο της ανασκόπησης της επίδοσης των ΜΜΕ (SPR), η οποία αποτελεί το κύριο μέσο για τη διεξαγωγή μιας οικονομικής ανάλυσης των θεμάτων των ΜΜΕ. Τα εν λόγω δελτία συνδυάζουν τις πλέον πρόσφατες διαθέσιμες στατιστικές πληροφορίες και τις πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές και στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και σε εννέα τρίτες χώρες οι οποίες συνεισφέρουν επίσης στο πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (CIP). Τα ενημερωτικά δελτία – τα οποία εκδίδονται σε ετήσια βάση – συμβάλλουν στην οργάνωση των διαθέσιμων πληροφοριών για τη διευκόλυνση της αξιολόγησης των πολιτικών για τις ΜΜΕ και την παρακολούθηση της εφαρμογής της SBA. Προβαίνουν σε απολογισμό και καταγραφή της προόδου. Δεν αποτελούν αξιολόγηση των πολιτικών των κρατών μελών αλλά θα μπορούσαν να θεωρηθούν συμπληρωματική πηγή πληροφοριών που αποσκοπεί στη βελτίωση της χάραξης μιας τεκμηριωμένης πολιτικής. Για παράδειγμα, τα ενημερωτικά δελτία καταγράφουν μόνον τα μέτρα πολιτικής που θεωρούνται σημαντικά από τους ειδικούς στην πολιτική για τις ΜΜΕ σε τοπικό επίπεδο. Δεν αντικατοπτρίζουν ούτε μπορούν να αντικατοπτρίζουν το σύνολο των μέτρων που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις κατά την περίοδο αναφοράς. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές παρέχονται στη βάση δεδομένων που είναι προσβάσιμη από τον δικτυακό τόπο της SPR. Βλ. υποσημειώσεις στη σελίδα που ακολουθεί.

Για περισσότερες πληροφορίες

Ανασκόπηση της επίδοσης των ΜΜΕ:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

Νομοθετική πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm

Ευρωπαϊκή πύλη για τις μικρές επιχειρήσεις:

http://ec.europa.eu/small-business/index_el.htm

Entr-spr@ec.europa.eu

¹ Τα ενημερωτικά δελτία SBA για το 2014 βελτιώθηκαν σημαντικά χάρη στις εισροές δεδομένων από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΚΚΕρ) στην Ίσπρα, Ιταλία. Το ΚΚΕρ επέφερε σημαντικές βελτιώσεις στη μεθοδολογική προσέγγιση, στις στατιστικές εργασίες για το σύνολο των δεδομένων και στην οπτική παρουσίαση των δεδομένων αυτών.

² Τα τρία διαγράμματα κατωτέρω περιγράφουν την τάση σε συνάρτηση με τον χρόνο για τις μεταβλητές. Παρουσιάζουν τις τιμές δείκτη για τα έτη από το 2008 έως το 2014, με έτος βάσης το 2008 για το οποίο η τιμή καθορίστηκε σε 100. Από το 2012 και μετά τα διαγράμματα δείχνουν τις εκτιμήσεις των διαχρονικών εξελίξεων με βάση αριθμητικά στοιχεία από το DIW Econ για την περίοδο 2008-11 από τη βάση δεδομένων των στατιστικών διάρθρωσης των επιχειρήσεων (Eurostat). Τα στοιχεία καλύπτουν την «οικονομία των επιχειρήσεων», στην οποία περιλαμβάνονται η μεταποίηση, οι κατασκευές, το εμπόριο και οι υπηρεσίες (NACE Αναθ. 2 τμήματα Β έως J, L, Μ, Ν). Δεν καλύπτουν επιχειρήσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα και στους τομείς της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας καθώς και τους σε μεγάλο βαθμό μη εμπορεύσιμους τομείς υπηρεσιών όπως η εκπαίδευση και η υγεία. Η λεπτομερής μεθοδολογία περιγράφεται στη σελίδα: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm.

³ Τα μέτρα πολιτικής που παρουσιάζονται στο παρόν ενημερωτικό δελτίο SBA μπορεί να αποτελούν μόνο μια επιλογή μέτρων μεταξύ αυτών που έλαβε η κυβέρνηση το 2013 και το πρώτο τρίμηνο του 2014. Η επιλογή έγινε από τον εθνικό εμπειρογνώμονα σχετικά με την πολιτική της για τις ΜΜΕ που προσέλαβε η CARSA Spain (ο βασικός αντισυμβαλλόμενος της ΓΔ Επιχειρήσεων για τα ενημερωτικά δελτία του 2014). Οι εμπειρογνώμονες κλήθηκαν να επιλέξουν μόνο τα μέτρα εκείνα που, κατά τη γνώμη τους, ήταν τα σημαντικότερα, δηλ. από τα οποία αναμενόταν ο μεγαλύτερος αντίκτυπος στον συγκεκριμένο τομέα της SBA. Ο πλήρης κατάλογος των μέτρων που κατέγραψαν οι εμπειρογνώμονες κατά την εκπόνηση των ενημερωτικών δελτίων του τρέχοντος έτους θα δημοσιευτεί μαζί με τα ενημερωτικά δελτία στον δικτυακό τόπο της ΓΔ Επιχειρήσεων με τη μορφή βάσης δεδομένων πολιτικής.

⁴ Το τετραπλό διάγραμμα συνδυάζει δύο σύνολα πληροφοριών: πρώτον, εμφανίζει την επίδοση στην τρέχουσα κατάσταση με βάση τα στοιχεία των τελευταίων διαθέσιμων ετών. Τα στοιχεία αυτά απεικονίζονται κατά μήκος του άξονα Χ υπολογιζόμενα σε τυπικές αποκλίσεις από τον απλό, μη σταθμισμένο, αριθμητικό μέσο όρο της ΕΕ-27. Ο κατακόρυφος διάδρομος που σημειώνεται με τις διακεκομμένες γραμμές καθορίζει το μέσο όρο της ΕΕ. Δεύτερον, αποκαλύπτει τη διαχρονική πρόοδο, δηλ. τα μέσα ετήσια ποσοστά ανάπτυξης για την περίοδο 2008-2014. Τα ποσοστά ανάπτυξης υπολογίζονται σε σύγκριση με τους ατομικούς δείκτες που συνθέτουν τους μέσους όρους για κάθε τομέα της SBA. Επομένως, η τοποθέτηση του μέσου όρου για έναν τομέα της SBA σε καθένα από τα τέσσερα τμήματα του διαγράμματος, παρέχει στοιχεία της τρέχουσας κατάστασης όχι μόνον για τη θέση μιας χώρας όσον αφορά έναν τομέα της SBA σε σύγκριση με την υπόλοιπη ΕΕ σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, αλλά επίσης και για το εύρος της προόδου που πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο 2008-2014.